

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ : Cadena de Cort, núm. 11.—PALMA.

DOMINICA XXVI DESPRÉS DE CINCOGESMA

Prodigis, des arrollo y grandesa de la Iglesia Catòlica

QUÀL es el reyne de los cels qu' el Salvador digné era semblant al gra de mostassa? No altre que la religió cristiana. En efècte; així com la mostassa es una de les llavors més menudoyes quant se sembra, així de totes les religions, la més dèbil, la més petita y obscura en son principi ha estat la cristiana: més així com aquell gra sembrat en terra, posa rès molt fondes, creix, se fortifica y arriba á ser un arbre tan gran, que els aucells van á fer niu en ses branques; del meteix modo la nostra Relligió, tan redühida en son comensament que no passava més allá de la Judea, havent estat predicada per los apòstols, s' ha extesa per tot el mon, de tal modo que els filòsofs, els reys y els grans de la terra han tengut per gloria abrassarla y seguir sa doctrina. Sênt això un fet del cual ni l' historia ni els meteixos sentits corporals mos deixarán dubtar, lleu preguntar á l' incredulitat de tots temps y lloch: ¿com se podrà explicar rahonablement el grandíssim desarrollo de tal Relligió, tenguent en compte la flaguesa dels mèdis (humanament considerats) de que se valgué el Fundador, si no se 'l regoneix per Deu y á Ella per obra Divina?

Que aquest efècte lo produhissen les demés religions, al cap y á la fi, fácilment s' explicaría. Els fundadors de sectes han acostumat prende per punt de partida de sa propaganda alguna inclinació qu' han vist en el poble que tractaren de convertir á sa ley. Mahoma, haventles-sé ab el poble árabe, lúbrich y guerretjador, establí son *Corán* demunt aquests dos punts fundamentals: *la guerra y la voluptuosidad*. Quant Lutero volgué entronisar el protestantisme en les Corts corrompudes d' Alemania, comensá á predicar el despullament dels monastirs y convents, y el llibertinatje, y no li faltaren al punt seguidors. Avuy

meteix veim, que quant els agitadors se dirigeixen á las masses, comensan sempre per afalagar l' instint popular, excusar als pobres sos defèctes, ponderar ses virtuts, prometer satisfacció á ses necessitats, pintantlos un nou estat color de rosa. Però Jesu-Crist prengué un camí oposat. Ell predicá s' humildat, mortificació, pobresa, desprèci del mon, ab una paraula tot lo contrari de lo que la prudència humana aconsella per poder fer prosélits. No cerca l' ajuda dels reys, y menos dels savis segons el mon. O, més clar: ¿Quins medis hagués pogut emprar millor dels que emprá, si en lloch de voler facilitar l' establiment de la Relligió s' hagués proposat ferla impossible?

Y no obstant, per aquests mèdis absurdos, ridículs y contraproducents, sortí en la seua el Fill del fuster de Nazareth, com lo creyan sos compatricis; y reuni deixebles, y conquistá voluntats, y morí deixant plantada una ley que ab breus anys fonch arbre frondós qu' arribá á fer ombra á tota la terra. L' incredulitat positivista demana fets; aquí los té: fets palpables y que ningú s' atravirá á negarlos. ¿Quina explicació rahonable podrán darlos si no confessan que Jesu-Crist fonch Deu y la seua obra Divina?

Els cristians, per fê y per convicció ho confessám axí; ¿no los pareix als incrèduls que també ho dicta el bon sentit?....

¿Perquê, donchs, prácticament no havêm de conformar les obres á dita fê?

MOSSEN JOAN

À SANTA CECILIA

Aucellet que cantas
que cantas d' amor,
dèxam una estona
ta cítara d' or;
de música d' àngels
felis brollador,
y sobre ses coroles
que rajan dolsor,
ensenyam un càntich
per nostre Senyor.

J. V., PYRE.

SANTOS DE LA SEMANA

Día 20. Lunes.—SANTOS Félix de Valois, fr.; Edmundo, rey y mr. en Inglaterra; Gregorio *Decapolita*, cfr.; Santa Sila, mr.

Continúan las Cuarentahoras en S. Miguel.

Día 12. Martes.—La Presentación de Nuestra Señora en el Templo. SANTOS Gelasio I, papa; Rufo, Honorio, Eutiquio y Estéban, mrs.; en España; Mauro, ob.; Columbrano, ab.; Santa Trigidia, Abadesa en Oña.

Concluyen las Cuarentahoras en S. Miguel.

Día 22. Miércoles.—SANTOS Filemón, mr.; Pragmacio, ob.; SANTAS Cecilia, vg. y mr.; y Appia, mr.

Empiezan las Cuarentahoras en S. Jaime.

Día 23. Jueves.—SANTOS Clemente I, papa y mr.; Sisimo, mr.; Juan Bueno, cf.; Santa Lucrecia, vg. y mr. de Mérida.

Continúan las Cuarentahoras en S. Jaime.

Día 24. Viernes.—SANTOS Juan de la Cruz, fr.; Crisógono, Crescensiano, Alejandro y Felicísimo, mrs.; Ponciano, ab.; SANTAS Felicitas, Flora, María y Feremina vgs. y mrs.

Concluyen las Cuarentahoras en S. Jaime.

Día 18. Sábado—SANTOS Gonzalo, ob.; de Mondoñedo; García, ab.; SANTAS Catalina, vg. y mr.; y Jacunda, vg.

Empiezan las Cuarentahoras en la Merced.

Día 19. Domingo XXVI después de Pentecostés.—Los Desposorios de Nuestra Señora con S. José. SANTOS Siricio, papa; Pedro, ob.; de Alejandria, Fileas, Esiquio, Pacomio y Teodoro obs.; y 660 compañero mrs.; Marcelo, pbro. y mr.; Santa Delfina duquesa y vg.

Continúan las Cuarentahoras en la Merced.

UN RECONET DE MALLORCA

VESPRADA

AL MEU BON AMIG
MIQUEL C. SARMIENTO.

ASSEGUT demunt pedre-vives, junt al portalet de rústica y humil caseta de vinya daurada, me brinda Natura á extassiática contemplació.

Es l' hora en que el sol acaba de negar á la terra l' estival llum de sos raigs alegres; l' hora en que la lluna desplega son sutil vel blanch, escampant per tot arreu sa matlevada claror grisensa y humida, que no permet descubrir en tots los seus detalls els objectes de més prop; es l' hora en que comensan á celistiar les millonades d' estels resplandents, y hora en que la tranquila nit callada s' extén per tots paratjes.

L' hermós puig de Randa, al enfront meu, ocupa el lloch preferent entre els demás pujolets, per enmitj dels quals s' hi veuen alguns llumets, que, ballugantse al suau impuls del vivificador oratje de muntanya, sembla que vulgan imitar el pipelleitj de les estrelles del cel.

Per l' esquerra s' extén llarga y negrenca serra, demunt la que s' hi veuen, casi artística-ment colocats, tres inmòvils molins, duguentme á la memoria la grotesca y graciosa aventura del héroe de l' immortal Cervantes, y que, per sa forma y actitud, pareixen tres atalayas del petit poble de Santa Eugenia, que s' entreveu per dins rondosos pinars, á la indecisa llum de la esblanquehida lluna.

Per l' altra part, més accidentada, superant l' espès fullatje d' arbres conrats, treu allá enfora son cap puntiagut un campanar, com si vetlás per la conservació y firmesa de la fè cristiana entre els humils pagesos.

Més prop, ja en la planura, escampades ençá y enllá, á dreta y esquerra, y mitj amagades per

dins atapits figuerals y extenses vinyes, infinidat de cases habitades s' hi destrían: ahont reparen ses forses els missatjes; ahont descansan á la nit les fadrines ab tranquil somni d' amor, y baix de quin taulat també s' hi guarda ab gelosía lo benehít fruit dels rahulls ceps, al temps de la verema....

Es l' hora-baixa, en que el trabay se paralisa; hora en que, cotidianament, los aucells se retiran á son niu, com per donar ecsemple al mon corromput; hora en que la naturalesa se presenta més ufana, perque queda com única reina y senyora de la terra, al romandrer lliure del trafec dels homos.

L' humitat de la dolça flayre del vespre entorna mos ulls; l' espectacle me delita y extasia, y, entre alegres records de ma infantesa, me condorm, sentintme transportat á regions per mí desconegudes.....

L' estrident y desafinat coro dels grills me desperta. La lluna ha desaparecut del firmament, deixant á la terra gosar sols de l' esmortida lluentor de les estrelles. Se sent lluny el flaviol del pastoret que entona un himne al símbol de la pau de Deu: á la *vesprada d' estiu* fresca y serena.

Aquest es el moment en que jo, sugestionat per la hermosa perspectiva, me sent conmogut, aspirant sols á alcansar del Omnipotent aqueixa tranquilidat y pau del esperit en la tardor y derrera vetlada de la meua vida.

A. GARCÍA ROVER.

29 Octubre 1899.

GOIGS A LA MARE DE DEU DE LLUCH (*)

CHOR

*Verge de Lluch prodigiosa
Qu' el trono aquí heu assentat
«Demunt Mallorca, amorosa,
Esteneu vostre roynat.»*

I

Cántichs del cel, llums d' aubada
Al pastor Lluch sorprenían
Y ell y el monjo descubrían
Vostra imatge agraciada;
Fè sencilla y candorosa
Sempre el cor vos ha guanyat.

Demunt Mallorca.....

II

A l' Iglesia de Sant Pere
D' Escorca la transportaren;
Mes els ángels la tornaren
Al lloch ont vuy se venera.
¡Flor dels valls la més hermosa
Aqueix per Vos fonch criat.

Demunt Mallorca.....

III

La nova per l' Illa estesa
D' un fet tan miraculós
Tothom pujá á adorarvos,
Los Jurats, Clero y Noblesa;

(*) Segons lo nostro judici aquesta composició bé merexia la medalla de plata daurada oferida per lo Magnífich Ajuntament d' Escorca. No comprenem com l' inteligent y respectable Jurat de Lleyda ha dexat d' adjudicar dit premi. Sia sens intenció de censurar-lo, ni de comparar ab els altres bells goigs que, com aquests, sols han obtengut ó no han obtengut menció.

B. FERRÁ

Mostra de fé grandiosa
Rich temple eus fonch dedicat.
Demunt Mallorca.....

IV

Desde llavó aquests paratjes
Tan beils y tan delitosos
Han visitats fervorosos
Milenars de romiatjes;
De gracies font abundosa
Vostre altar sempre ha brollat.
Demunt Mallorca.....

V

Cuant més favors derramava
Vostro'n cor plè de ternura
El poble ab fé santa y pura
Temples més grans vos alsava,
La vostra cara agradosa
Tot l' havia cautivat.
Demunt Mallorca.....

VI

Per vostra gloria y lahor
Nobles hisendats fundaren
Un Collegi y lo dotaren
Ab finques de gran valor;
Fundació tan piadosa
Cinch sigles han respettat.
Demunt Mallorca.....

VII

Dotse minyons blaus rodetjan
Vostra imatge tots los días
Y ab himnes y melodias
Vos alaban y festetjan;
¡Cuántes voltas carinyosa
Los ulls sobre ells heu fitsat!
Demunt Mallorca.....

VIII

Un jorn el Prelat pujava
A coronarvos, Maria,
Y l' Illa tota acudia
Y per Reyna 'us coronava;
¡Illa mil voltas ditxosa
Que tal gracia has alcançat
Demunt Mallorca.....

IX

D' amor mística corona
Vos forman los serafins,
D' or y perles y rubins
La nostra Illa la vos dona;
D' humils prechs y fé ardorosa
Mon cor vos ha coronat.
Demunt Mallorca.....

*Ja que la serp tenebrosa
Destronarvos ha jurat,
«Demunt Mallorca, amorosa,
Esteneu vostron reynat.»*

ANTONI TOMÁS, SS CC.

UN FILL POBIL D' UNA MARE VIUDA

En *Llorenset*, quant era menudó, tenia capritxos, feya malcriadeses; y sa mare l' hey passava tot.

Se feu atlolèt, aná á escola y robá un llibre. Es mètstre enviá á demaná á sa mare, y ella, en lloch de donarli llandera, encara sa girá contra es mètstre, lo posá com un pedás brut y representá á son fill com un *santet* que no havia romput ni un tassó ni una escudella may.

En *Llorens* se feu un *tronera* que no tenia *mana* en questió de dolentia: *veguero*, *jugadó*, en fí: duya els set pecats mortals per rosari p' es coll,

Un día, desesperat perque no tenia una *creu* feu un robo y una mort. La *Justicia* li posá ses mans demunt y acabá per condemnarlo á volta de garrot.

Estant demunt es patíbulo, demaná al botxí qu' anassin á cercá sa mare, pues desitjava ferli un gran encàrreg.

Sa mare afligida y apesurada pujá s' escala, y s' acostá á son fill. Aquest li diu que li ha de parlar de petites. Y quant li tengué sa boca demunt s' orea, li pegá clavada y la hi tayá en redó.

El públich s' indigná devant aquella escena; però ell alsant la, veu, digué al poble avalotat: *si aquesta dona m' hagués xapat es cap á sa primera que vaig fer, ara jo no moriria deshonorat.*

¡Mares! quant es verda se doblega; quant es seca se romp!

¡Ses condescendències dels pares fan la desgracia dels infants

B. BALLE, PVRE.

(Del llibre nou titulat *Sopes escaldades y Fancuit.*)

IMATGES Y CAPELLETES

II (*)

Ara donarém relació de les que se veuen sobre els portals dels temples y Oratoris de Palma.

A la Seu.—Portal major: l' Inmaculada, sobre el pilar central; y entre les columnates laterals; Sant Geroni, Sant Gregori, Sant Joan evangelista, Sant Ambrós, Sant Agustí y Sant Joan Bautista.

En la gran fatxada: á mitjan lloch dels contraforts torretjats: Sant Pere, Sant Pau; el Beato Ramon Lull y la Bta. Catalina Tomás, (aquestes quatre, esculturades per Mestre Guillerme Galmés)—En lo tímpano dins un círcul, los apòstols rodetjant el sepulcre de la Verge, buit, (alt relleu, obra de Mestre March Llinás.)—Dalt lo pinyó del tímpano *la Verge ressucitant*, (figura de gran tany construida per Mestre Lluís Font.)

En lo portal lateral de l' *almoyna*: una figureta de la Puríssima dins el tímpano.

En lo del *Mirador*: adossada al pilar d' en mitj, La Verge Mare. (a) En lo tímpano: *la cena*, y part demunt, el Pare Etern, sostenguent el Fill crucificat, ab sis àngels que lo encensen.—En els costats: San Jaume, San Juan Bautista y três apòstols més. (En manquen molts d' altres.) Fent arcada sote dosserèts, deü profetes y dotze àngels. Tot obra primorosa de la millor època medi-aval.

Santa Eularia.—Portal major: Aquesta Santa. (b) Portal del costat de l' *Evangeli*: una pintura

CONSELLS Y ADAGIS AGRÍCOLES

Novembre

Dia 20.—Embotigau s' oli de guardá.

Dia 21.—Sembrau nespleres.

Dia 22.—Feys matansés.

Dia 23.—Plantau nogués.

Dia 24.—Mirau ses beyes.

Dia 25.—Sembrau oliveres.

Dia 26.—Santa Catalina, un més refina.

en el tímpano, ja esborrada.—Portal oposat: la Anunciació, pintura sobre pedra, molt gastada.

Santa Creu.—Sobre el portal lateral: Santa Elena.

Sant Jaume.—Sobre el portal major: busto d'aquest Sant, dins una cartel·la.

Sant Miquel.—Portal major: dins el tímpano, la Verge Mare, asseguda entre dos àngels músichs, ajoñollats.—En els costats: ¿Santa Práxedis y el Beato Ramón?—Part demunt ells: Sant Pere y Sant Pau.—Sobre el pomell de l'ojiva: Sant Miquel Arcàngel (c).

Sant Nicolau.—Sobre el Portal major: l'estàtua d'aquest Sant (de fusta, renovada).—En lo Portal del costat: la Verge Mare.

Sant Francesch.—Portal major: l'Inmaculada, voltada d'àngels.—En los costats: Sant Francesch, el Beato Ramón, Sant Domingo y Sant Bonaventura. Part demunt l'arcada: Sant Jòrdi á cavall.—Sobre els garitons que rematan la façada: Sant Pere d'Alcántara y Sant? (d).

La Mercé.—Portal lateral: la Verge, sots aquesta invocació,

Montisión.—Sobre sa gran porta, s'hi veu l'Inmaculada, y en els costats: Sant Ignaci de Loyola y Sant Francisco Xavier.

Sant Agustí (vulgo *el Socós*).—En lo portal major: la Mare de Deu, vulgarment nomenada de *la massota*.

En lo del adjunt *Oratori dels Desamparats*: la Verge d'aquest nom. (e)

Sant Felip Neri, (abans convent del *Sant Esperit*.) Sobre el portal lateral: una pintura moderna representant la Trinidad. (f)

Sant Antoni de Padua.—Sobre el portal: aquest Sant. (g)

Sant Antoni de Viana.—Idem., idem. (h)

(Acabará)

NOTES

(*) Mirau la 1.ª part, publicada en lo n.º 144 d'aquest setmanari.

(a) Aquesta estàtua es la més artísticament esculpida entre totes cuantes ne coneixem, de la seua època, dins Mallorca y fora de Mallorca. Al caracter de l'imaginaria *clàssica* del art cristià, hi reuneix una noble reminiscencia de l'estatuaria grega. Per axò l'estimam com á joia de mèrit imponderable. ¡Y pensar que l'incuria y l'ignorancia l'han malmesa d'aquell modo.....!

(b) Es una figura d'estil modern, que han hagut de retirar ab motiu de la construcció del nou frontis ojival.

(c) Del grupo central en fé grans elogis Mr. J. B. Laurens, en son *Voyage d'Art a l'ille de Majorque*. En veritat es un bon exemplar com escultura del sigle XIV.—De les laterals n'estám enamorats per lo goxetones y ben segellades. La del Arcàngel es moderna, desarmonisant aquell airós portal.

(d) Aquestes figures, de terra cuyta (!) foren forjades á Manacor. En tots conceptes mos pareixen ridicules y desgraciades.

(e) Fa una vintena d'anys que *va sufrir una restauració.....*

(f) Quant aquesta iglesia conservava sa primitiva arquitectura gòtica, son portal major devia ser de molt de mèrit. Mos ho fan suposar els quatre evangelistes esculpits en plè relleu, que, segons indicis, adornavan s'ojiva. (Los recullirem y conservám en lo Museu Arqueològich Lulià) y també sabem que hi havia una Trinidad representada del meteix modo que hi está en lo citat portal del Mirador de la Seu, (llástima que fou enterrada amb s'idea de que *no se fés mal-bé*.)

(g) Aquesta figureta hauria estat substituïda per un altre millor, si lo Illtre. Sr. D. Lluís Barberin, gran protector d'aquella iglesia, qui mos encarregá la restauració de sa fatxadeta y campanar, hagués lograt el permis corresponent per realisar aquella bona obra.

(h) Es una caricatura, que reclama substitució.

B. FERRÀ.

DIETARI AXUT

y en salsa

Novembre

Dia 4.—A les onze de la nit passada feu forta tronada y á mitj-anit un fitbló que durá un quart d'hora.—Dematinada arriba sa mala nova de que una de ses barques del bou ha fet uy. negantse sis dels seus tripulants, (s. a. c.)—A Lluchmajó tres mals fills volian matá á son pare.—Una brega á Manacor, resultant un ferit de gravetat.—Passan á millor vida D.ª Maria Lluïssa Despuig, viuda de Truyols y D.ª Maria Francisca Ripoll de Rius, (s. a. c.)

Dia 5.—El temps ha refrescat y va de brusques.—Altra pich es capellés sa tiran es barret p'es cap y... qualche pedra: ets *huelquistes* no volen que hi haja cap capellé que guany es jornal.—A Pollensa trobaren una dona cremada.—*Mitín* republicá á Santa Catalina ab *plática, sermó y meditació*. Se feu una capta p'els naufragats.—*Bolets* á Felanitx.—*Cadèmies* á l'Asistència Palmesana. ¡Ell prenen sa colada tenra!—S'Alcalde Sr. Rosselló obri una subscripció per á socorre ses families dels que naufragaren ahí. Bona idea.—Els telegrams donen conte de sa gran derrota dels inglesos en el Transval. ¿Qu'estás alerta?... en el Cèl encara no s'ha apagat es llum de sa Justicia. A cada porch li arriba el seu Sant Martí.

Dia 6.—Altra brega de capellés devóra sa porta de Sant Antoni: els *huelquistes* donaren un mal *sumante* á un dels *antihuelquistes*. Els capellés han promulgada sa *lley de la pedra y del bastó*.

BIELI.

Bunyol de vent

(y pebre couent)

Vestits d'Ivern passats de moda, pahids ó brogats per ses arnes.—Les senyores que 'n tengan y vulgan desprendersen á bon preu, basta que los envien á sa Casa que li deyan *Can Salas*, y ara hey viuen 120 alojats, veys y pobres.

Qui los ho entregui, obtendrá una *acció ó vale* d'entrada en el Cèl, si no la perd, abans de morir-sé.

Pues l'Amo de Cels y Terra, que dú conte d'entrades y sortides de *bones obres*, té dit que rebrá y abrigará, á tots aquells que l'hajin abrigat á éll, ó sia als pobres germans nostros que tengan fret; encara que no més los hajin agomolat amb tapays sobrants.

Les virtuoses Germanetes dels pobres, s'encarregarán caritativament de rebrer, serzir, netetjar, refondre, apades-sar, y distribuir als vellèts y vellètes les robes y vestits que hey duguin.

CANSÓ.—L'enteniment me diu *no*,
y el cor sempre me diu *sí*;
¡que es de trist sentir amó
tament lo qu'ha de vení!

M. DURÁN.

MALLORCA

REVISTA DOMINICAL BILINGÜE

Este semanario tiene por objeto difundir lectura sana en forma amena y al alcance de todas las inteligencias.

Se reparte los sábados, y contiene ordinariamente cuatro páginas de texto; pero cuando los recursos lo permiten, publica números de á ocho páginas, suplementos ó aumenta la tirada y en este caso el exceso

Se distribuye gratuitamente

Se sufragan los gastos por medio de suscripciones desde 25 cénts. de peseta mensuales en adelante

Por 25 cénts. se sirve semanalmente un ejemplar; por 1 peseta, cinco; por 2 pesetas diez, y así sucesivamente.

Imprenta de José Mir.